

Kertai Bendegúz, Prisztóka Gyöngyvér, Tóth Ákos Levente

**EGYETEMI HALLGATÓK ÉLETMENTÉSI HAJLANDÓSÁGÁNAK
VIZSGÁLATA A KOHERENCIAÉRZETTEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN**

DOI: 10.15170/TUVT-TTK-2022-3

Bevezetés

A köznevelés sikere sok mindentől függ, de hatékonyságának meghatározó tényezője a tanár felkészültsége (Csapó, 2015). Az egyetemi oktatás mind a tanárképzés, mind a sporttudományi területen változatos, sok tudományág ismereteinek átadására vállalkozik. Az egyetemeknek mai világunkban strukturálni kell azt a hatalmas ismeretanyagot, melyet a tudomány megteremtett, és minden egyetemi képzést úgy kell alakítani, hogy az megfeleljen a modern, változó világunk követelményeinek. Ez korántsem egyszerű feladat, hiszen ez folyamatos tudományos monitorozást igényel. Munkánkban egyetemi hallgatók vízbőlmentési, és elsősegélynyújtási ismereteinek felmérését, és a tudásukat befolyásoló egyéb tényezőinek feltárását tűztük ki célul. Kutatásunk alapját a 2019-ben végezett vizsgálatunk (Kertai at al., 2020) adja, amely a köznevelésben tanulók ismereteit vizsgálta azonos témakörben. Megállapítottuk, hogy a vízbőlmentés és az elsősegélynyújtás iskolai oktatásának jelentősége kimutatható a diákok tudásszintjében, és mind a diákok, mind pedig a szülők igénylik ezen ismertek átadását az iskolákban. A nemzetközi szakirodalom is azt igazolja, hogy a diákok felkészültsége nem kielégítő sem vízbiztonsági kérdésekben, sem a hozzá tartozó elsősegélynyújtással kapcsolatos ismertekben. Peden és munkatársai tanulmányukban bizonyítja, hogy az ausztrál diákok felkészültsége is alacsonyabb a vártnál, és ez számtalan megelőzhető balesetet eredményez a vízparton. Következésképpen a magasszintű iskolai kereteken belüli oktatás bevezetését tartják megfelelőnek (Peden et al., 2017). A köznevelésben számos ponton jelennek meg a tantervekben ezen ismeretek átadására vonatkozó tartalmak, hazánkban és külföldön egyaránt. Norvégiában az alaptanterv a testnevelés tantárgy kötelező oktatási témaköröként jelöli meg a túlélési és mentési gyakorlatok tárgykört ugyanolyan formában, mint a hagyományosnak mondható tornát, atlétikát, labdajátékokat (Hamar, 2013). Ez nem egyedi gyakorlat, több nemzet is a testnevelés tantárgy elsajátítandó kompetenciái közé sorolja a vízbőlmentés és elsősegélynyújtás ismereteit (Baker, 2018). A hazai nemzeti alaptanterv és a helyi tantervek is előírják ezeket az ismeretek a tanulók számára, bár elmondhatjuk, hogy hazánkban egyik vizsgált területnek sincs megfelelően kidolgozott szakmai oktatási stratégiája (Bánfai et al., 2017). Előző kutatásunkból kiderült, hogy míg a tanulók tudásszintjét az elsősegélynyújtás oktatása szignifikánsan növelte, addig a

vízbőlmentésre ez nem mondható el, hiába tartalmazzák a különböző tantervek. (Kertai et al., 2020) Így jutottunk arra a következtetésre, hogy meg kell vizsgálni a köznevelésben szakmai szempontok alapján a vízbőlmentés és az elsősegélynyújtás oktatási stratégiáját. Cél egy modernebb, hatékonyabb módszer alkalmazása, hogy a tanulók megfelelően sajátítsák el a különböző ismereteket. A hatékony és minőségi oktatási háttér megteremtésének elsődleges feltétele, hogy a vízbőlmentést és elsősegélynyújtást oktató személyek képzését kell megerősíteni. (Kristine et al., 2018) Az elsősegélynyújtás oktatásához a köznevelésben sokszor külső segítséget is igénybe vesznek (pl.: orvostanhallgatók, Magyar Vöröskereszt önkéntesei stb.), így nem csak a pedagógusokra hárul az ismertek átadásának és elsajátításának felelőssége (Bánfai et al., 2019). Ez a vízbőlmentés esetén nincs így, ott kizárólag a testnevelő tanárok ismereteire kell alapozni az oktatási tevékenységet. Így még fontosabb a leendő pedagógusok képzésében a témakör megjelenítése.

Célkitűzés

Kutatásunk fő célja korábbi vizsgálatunk továbbfejlesztése, amelyben elsősorban a sporttudományi képzési területen, illetve a tanárszakokon tanuló egyetemi hallgatókra fókuszálva, ismereteiket felmérve, tudásuk használhatóságának háttérét vizsgáljuk. További célunk, hogy a kapott eredmények alapján a felsőoktatásban történő elsősegélynyújtás és vízbőlmentés oktatásának szakmai háttérét megalapozzuk annak érdekében, hogy az egyetemi hallgatók megfelelő ismeretekkel kezdhessék meg pályájukat, és biztonsággal végezzék munkájukat élő vizek vagy élményfürdők helyszínein is osztálykirándulások, táborozások vagy egyéb szabadidős tevékenységek során. A 2018-ban elvégzett vizsgálatunk igazolta, hogy a köznevelésben tanulók nem rendelkeznek megfelelő tudással, sem a vízbőlmentés, sem pedig az elsősegélynyújtás területén. (Kertai et al., 2020) Első hipotézisünket ennek alapján állítottuk fel, mert feltételezzük, hogy a köznevelésben tanulókhöz hasonlóan az egyetemi hallgatók körében is nagy azok aránya, akik nem rendelkeznek elegendő tudással a vizsgált területeken.

H1: A hallgatók ismeretei nem kielégítőek sem a vízbőlmentés, sem az elsősegélynyújtás területén.

További hipotéziseink:

H2: Az egészségtudományi szakon tanulókhöz viszonyítva, minden más szakosok kevesebb ismerettel rendelkeznek.

H3: Az egyetemi képzés során általában nő a vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismeretek tudásszintje.

H4: Akik tudásszintje magasabb a vizsgált két témakörben, képesebbnek érzik magukat a segítségnyújtásra.

H5: Az erős koherenciaérzettel rendelkezők képesebbnek érzik magukat, és nagyobb hajlandóságot feltételeznek magukról vészhelyzetben a segítségnyújtásra, függetlenül tényleges ismereteik szintjétől.

Anyag és módszer

Szekunder kutatás során a témához kötődő szakirodalmat, valamint a felsőoktatásban érvényben lévő tantárgyi tematikákat, oktatási segédanyagokat (Bíró et al., 2015) tanulmányoztunk ismeretszerzés céljából. A dokumentumelemzés mellett primer kutatásunkban saját összeállítású, online módon közzétett kérdőívet hoztunk létre, amelyet hazai egyetemek hallgatói töltöttek ki (n=762). A mintát leszűkítettük 18-26 éves nappali tagozatos egyetemi hallgatók körére, így a mintaelemszám n=715. A sporttudományi képzések, valamint a velük szorosan összefüggő pedagógus képzésben (testnevelőtanár képzés) a tanterv számos ponton érinti az általunk vizsgált vízbőlmentés és elsősegélynyújtás kérdéskörét (Bíró et al., 2015). Ezeknek az ismeretek elsajátítása nem csak a testnevelő tanárok számára lenne létfontosságú, hanem mindegyik tanárképzésben résztvevő hallgató számára is. Az egészségtudományi és orvostudományi képzés hallgatói feltételezhetően kiemelkedőbb tudással rendelkeznek a többi szakozhoz viszonyítva. Ezek alapján tudományterületek szerint négy csoportba soroltuk a válaszadókat: a sporttudományi terület hallgatói, pedagógusképzésben résztvevők, orvos és egészségtudományi terület hallgatói, valamint a többi tudományterületről válaszadó egyetemistát az egyéb tudományterületek csoportba soroltuk.

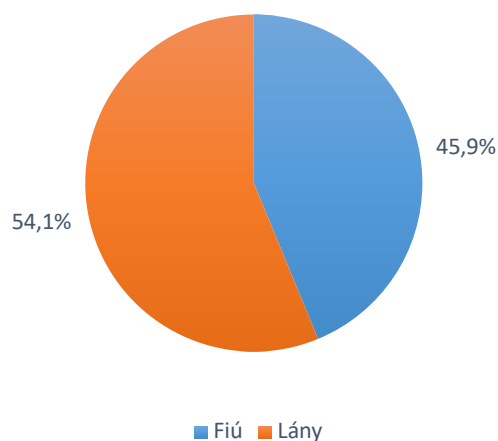
A kérdőív a demográfiai és általános kérdések mellett a sportolási, nyaralási szokásokra, úszástudásra vonatkoztak, majd célirányosan a vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismeretszint felmérését végeztük el. Ezt 7-7 elsősegélynyújtási és vízbőlmentésre vonatkozó kérdéssel tettük meg, melyek összeállításánál arra törekedtünk, hogy a kérdések tükrözzék az egyetemi tananyagot, valamint a középiskolás diákoknak előírt központi tantervi javaslatokat (Bánfai et al., 2019, Cortés et al., 2006). A külföldön végzett hasonló vizsgálatok tapasztalatait is beleépítettük a kérdőívbe (Peden et al., 2019). A veszélyhelyzetben való akív beavatkozás

mevlátásunk szerint nem csak a tudásszinttől, hanem az adott személy kohenernciaérzetének erősségétől is nagyban függ.

A hallgatók kohenernciaérzetének felmérésére online kérdőívünket kiegészítettük a magyar mintán validált SOC-13 (Sense of Coherence) kérdéseivel (Ilona et al., 2007). A kérdések többségében feleletválasztós, zárt, vagy 7 fokozatú Likert-skála jellegűek voltak. Lehetőség volt önálló vélemény megfogalmazására is a témakörrel kapcsolatban. Az adatfeldolgozáshoz és az elemzésekhez az SPSS vs. 25. szoftvert alkalmaztuk, az ábrákat pedig az excel segítségével szerkesztettük meg. Leíró statisztikai számítások után egyutas varianciaanalízist (ANOVA-t), nemparaméteres módszereket (mint Mann-Whitney tesztet, Chi-négyzet próbát) és többszörös bináris logisztikus regresszió-elemzést végeztünk.

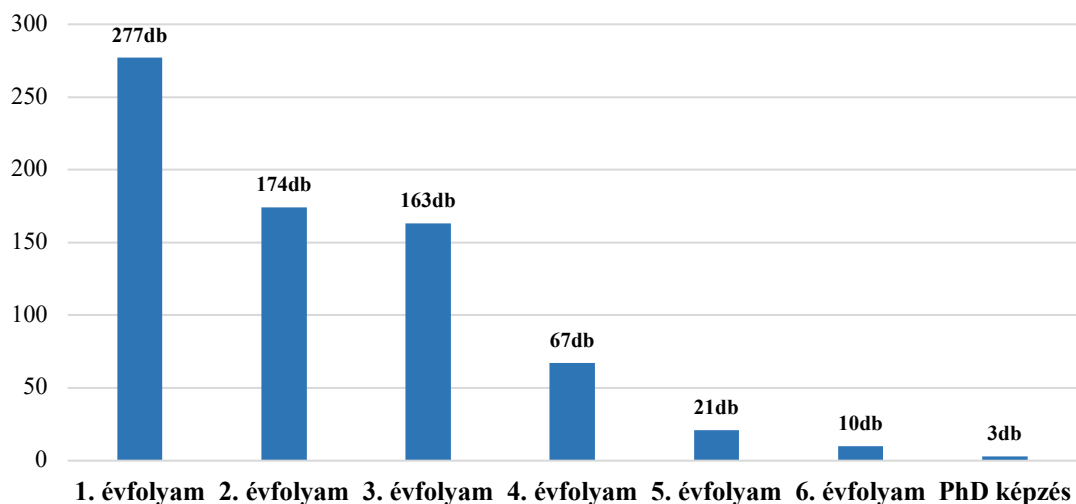
Eredmények

A mintába került válaszadók (n=715) nemek szerinti összetételét az 1. ábra szemlélteti.

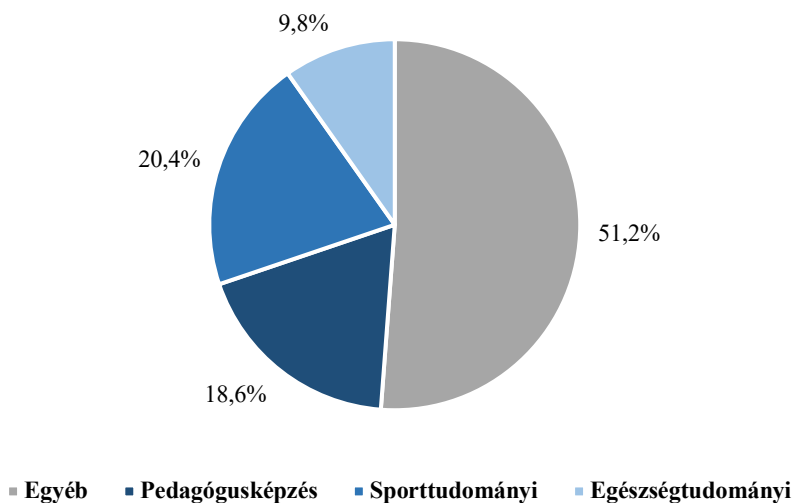
2. ábra Minta nemek szerinti megoszlása (%)
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

Az évfolyamok szerint legtöbbször (n=227) az egyetem első évfolyamáról töltötték ki a kérdőívet (2. ábra)

3. ábra Minta évfolyam szerinti megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

A minta megoszlását abból a szempontból, hogy a válaszadó melyik tudományterületen tanul, a 3. ábrán tüntettük fel (3. ábra).

4. ábra A vizsgált tudományterületek szerinti megoszlás
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

Az elsősegélynyújtással és a vízbőlmentéssel kapcsolatos kérdésekre adott lehetséges válaszokat csak abból a szempontból vizsgáljuk, hogy a válasz helyes vagy helytelen volt-e. Az 1. táblázatban részletesen (kérdésenként) és képzési területeken belül mutatjuk a helyes, illetve helytelen választ adók százalékos arányát (1. táblázat).

1. táblázat Az Elsősegélynyújtás és a Vízbőlmentés* témaköreiben feltett kérdésekre adott, helyes, illetve helytelen válaszok aránya tudományterületek szerint

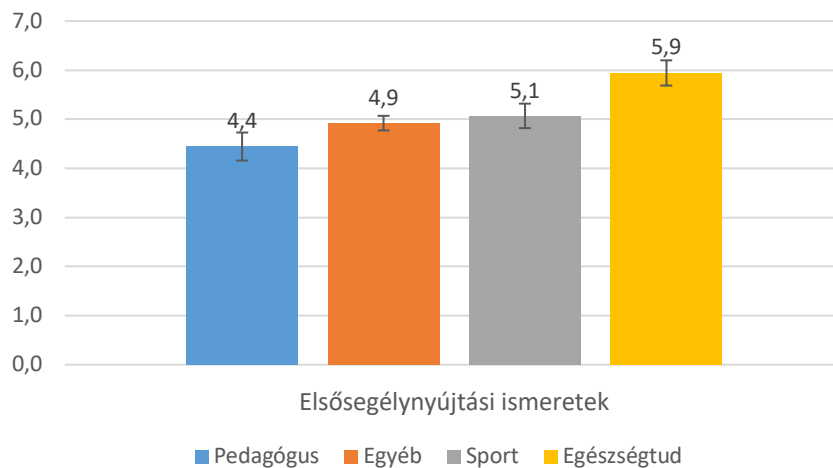
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

		Helyes	Nem helyes			Helyes	Nem helyes
E1	Pedagógus	69,2%	30,8%	V1	Pedagógus	6,8%	93,2%
	Sport	83,6%	16,4%		Sport	8,9%	91,1%
	Egészségtud.	84,3%	15,7%		Egészségtud.	10,0%	90,0%
	Egyéb	81,4%	18,6%		Egyéb	10,4%	89,6%
E2	Pedagógus	36,1%	63,9%	V2	Pedagógus	67,7%	32,3%
	Sport	60,3%	39,7%		Sport	67,8%	32,2%
	Egészségtud.	77,1%	22,9%		Egészségtud.	74,3%	25,7%
	Egyéb	41,5%	58,5%		Egyéb	68,0%	32,0%
E3	Pedagógus	63,9%	36,1%	V3	Pedagógus	83,5%	16,5%
	Sport	64,4%	35,6%		Sport	91,8%	8,2%
	Egészségtud.	88,6%	11,4%		Egészségtud.	85,7%	14,3%
	Egyéb	72,1%	27,9%		Egyéb	89,6%	10,4%
E4	Pedagógus	75,2%	24,8%	V4	Pedagógus	55,6%	44,4%
	Sport	84,2%	15,8%		Sport	55,5%	44,5%
	Egészségtud.	87,1%	12,9%		Egészségtud.	65,7%	34,3%
	Egyéb	88,3%	11,7%		Egyéb	56,6%	43,4%
E5	Pedagógus	60,9%	39,1%	V5	Pedagógus	85,0%	15,0%
	Sport	69,2%	30,8%		Sport	91,8%	8,2%
	Egészségtud.	85,7%	14,3%		Egészségtud.	94,3%	5,7%
	Egyéb	62,3%	37,7%		Egyéb	86,6%	13,4%
E6	Pedagógus	57,9%	42,1%	V6	Pedagógus	66,2%	33,8%
	Sport	61,0%	39,0%		Sport	67,8%	32,2%
	Egészségtud.	77,1%	22,9%		Egészségtud.	71,4%	28,6%
	Egyéb	60,1%	39,9%		Egyéb	74,3%	25,7%
E7	Pedagógus	81,2%	18,8%	V7	Pedagógus	39,8%	60,2%
	Sport	84,2%	15,8%		Sport	27,4%	72,6%
	Egészségtud.	94,3%	5,7%		Egészségtud.	52,9%	47,1%
	Egyéb	86,3%	13,7%		Egyéb	42,1%	57,9%

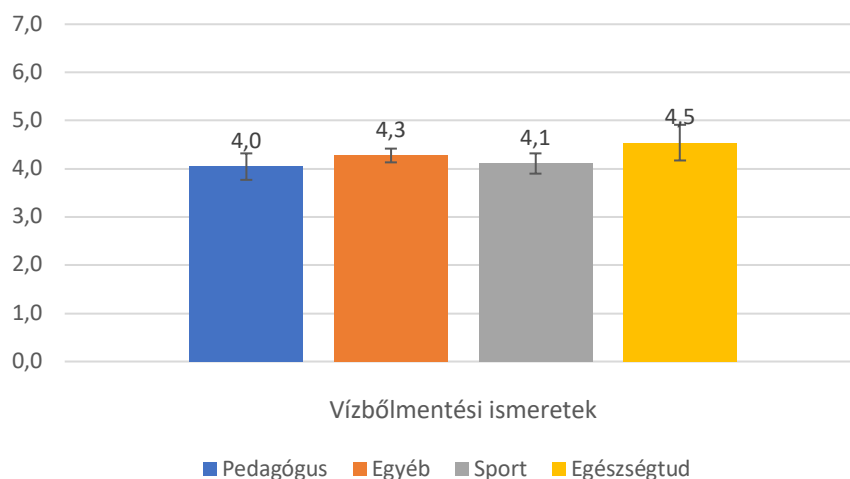
*E1-E7 a kérdőív elsősegélynyújtás, V1-V7 pedig a vízbőlmentés témakörében feltett megfelelő számú kérdéseinek a rövidítése.

A táblázatban látható, hogy egyik kérdés esetében sem tapasztaltunk 85-90% feletti arányban helyes válaszadást. Az ilyen alapvető kérdésekben viszont elvárható lenne, főleg a felsőoktatásban résztvevők körében, hogy minden kérdésre – a véletlen hibától eltekintve –, helyesen válaszoljanak. Kiemeljük, hogy a pedagógusképzésben résztvevők teljesítettek a legrosszabbul, mindkét témában.

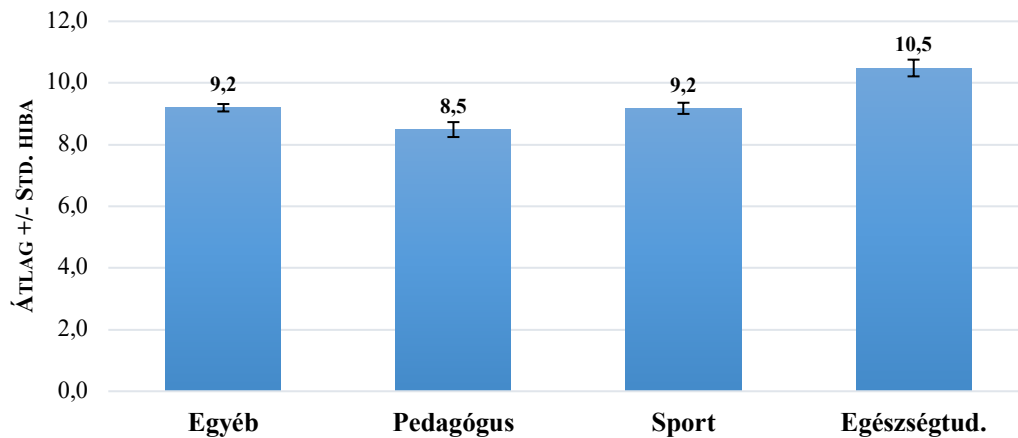
A válaszadók teljesítményét az egyes témákban a helyes válaszok számával is jellemeztük. A 4. és 5. ábrán e pontszámátlagokat és az átlag 95%-os konfidencia-intervallumát tüntettük fel (4. és 5. ábra). A 6. ábrán pedig mindkét témakörben összesítettük a helyes válaszok számát, s ezek átlagát szemléltetjük (6. ábra).

4. ábra Elsősegélynyújtási ismeretek helyes válaszai számának átlaga és az átlag $CI_{95\%}$ -os konfidenciaintervalluma
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

5. ábra Vízbőrlmentési ismeretek helyes válaszai számának átlaga és az átlag $CI_{95\%}$ -os konfidenciaintervalluma
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

6. ábra Helyes válaszok átlaga összesen a vizsgált tudományterületek szerint
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

Ellenőriztük, hogy az egyes tudományterületek hallgatóinak átlagos tudásszintje valóban, azaz szignifikánsan különbözik-e egymástól. (Mivel a helyes válaszok száma, mint valószínűségi változó eloszlása, „kvázi” normál eloszlásúnak volt tekinthető, ANOVA-át és Scheffe-féle post-hoc tesztek alkalmaztunk.) Ezek alapján az egészség tudományi terület hallgatói az elsősegélynyújtás terén szignifikánsan magasabb átlagpontszámot értek el ($p < 0,001$), mint a más terület hallgatói. A sport és egyéb területeken tanulók között viszont nem volt szignifikáns különbség. Az elsősegélynyújtás témakörében a pedagógusképzés résztvevői a nem egészség tudományi terület hallgatóihoz viszonyítva is kevesebb tudással rendelkeztek.

A következőkben azt vizsgáljuk meg, hogy a tudományterületen mint tudásszintet befolyásoló tényezőkön túl, milyen egyéb faktorok befolyásolhatják azt, hogy a hallgató tudásszintje még a 85%-ot sem éri el. Ehhez bináris változókat képeztünk (elsősegélyre, illetve vízbőlmentésre vonatkozóan), melyeket úgy kódoltuk, hogy 0, ha „jól” teljesít, és 1, ha „rosszul”, azaz ha a helyes válaszok száma nem éri el a hatot. Többszörös bináris logisztikus regressziós modellt alkalmaztunk, melynek prediktor változóiként a nemet (fiú=1, lány=2), a tudományterületet és a SOC változót vittük be. Mivel célkitűzésünknek megfelelően elsősorban a sport tudományi területre, illetve a pedagógusképzésre fókuszálunk, a továbbiakban az egyéb tudományterületek hallgatóihoz viszonyítva e két csoportba tartozókra vonatkozó elemzésünk eredményét mutatjuk be (2. és 3. táblázat).

2. táblázat Az elsősegélynyújtási ismeretet, mint függő változót befolyásoló tényezők bináris logisztikus regressziós modellel nyert eredménye
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

PREDIKTOR VÁLTOZÓK	B	SZIG. SZINT	OR	OR 95% -OS KONF. INTERVALLUMA	
				alsó	felső
Tudományterület		0,016			
Pedagógus vs. egyéb	0,491	0,027	1,634	1,057	2,527
Sport vs. egyéb	-0,232	0,243	0,793	0,537	1,171
Nem	-0,132	0,425	0,877	0,634	1,212
SOC	-0,01	0,164	0,99	0,977	1,004

3. táblázat A vízbőlmentési ismeretet, mint függő változót befolyásoló tényezők bináris logisztikus regressziós modellel nyert eredménye
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

PREDIKTOR VÁLTOZÓK	B	SZIG. SZINT	OR	OR 95% -OS KONF. INTERVALLUMA	
				ALSÓ	FELSŐ
Tudományterület		0,072			
Pedagógus vs. egyéb	0,119	0,648	1,126	0,676	1,875
Sport vs. egyéb	0,67	0,022	1,954	1,102	3,463
Nem	0,138	0,51	1,148	0,762	1,73
SOC	-0,026	0,003	0,974	0,957	0,991

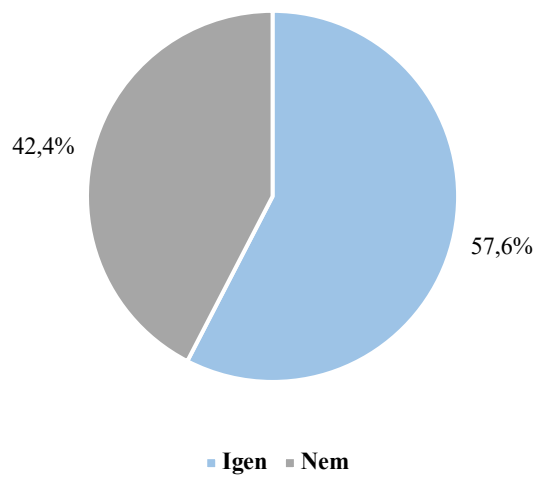
Az életkor, illetve a köznevelésben eltöltött idő saját korábbi vizsgálatunk, de több, a nemzetközi szakirodalomban taglalt eredmény szerint is szignifikáns tényező. Emeli a tanulók tudásszintjét mind a vízbőlmentés, mind pedig az elsősegélynyújtás területén (Kertai et al. 2020, Peden et al., 2017, Bánfai et al.,2019). Az egyetemisták körében is megvizsgáltuk, hogy a résztvevők tudása összefüggést mutat-e a képzésben eltöltött idővel. Ehhez kiszámítottuk a Spearman-féle korrelációs együtthatókat. A szignifikanciavizsgálat eredménye azt mutatja, hogy pedagógusképzésben és a sporttudományi képzési területeken a képzésben eltöltött idő és a tudásszint (a táblázatban az elsősegély- és a vízbőlmentési ismeretek helyes válaszai számának összege jelenti a „tudásszintet”) erősen pozitívan korrelál (4. táblázat).

4. táblázat Tudásszintnövekedés az egyetemi képzés során, tudományterületek szerint
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

Tudományterület	MINTAELEMSZÁM	SPEARMAN-FÉLE KORR.EGYÜTTHATÓ	SZIGN. SZINT
Pedagógusképzés	133	0,215	0,013
Sporttudományi terület	146	0,253	0,002
Egészségtudományi terület	70	-0,061	0,614
Egyéb tudományterület	366	-0,019	0,711

Ez az jelenti, hogy a hallgatóknak az egyetemi képzésébe beépített ismeretanyag átadása valóban hatással van a valós tudásszintjükre, így azokat továbbra is folytatni kell, és szakmailag még jobban alá kell támasztani. A tudásszint növekedése ugyan tapasztalható a képzés során, de továbbra is nagyon magas a helytelen válaszokat adók aránya. Ez kiváltképpen probléma, hiszen mind a tanárképzés, mind pedig a sporttudományi képzésben résztvevő személyeknek otthonosan kell(ene) mozogni a témában, mert sokszor kerülhetnek munkájuk során olyan helyzetbe, ahol csak ilyen jellegű ismeretekkel oldható meg az adott probléma-helyzet. A táboroztatás, úszásoktatás, testnevelés órák, kirándulások alkalmával megnő a balesetek esélye, amikor szükség van/lehet gyors és szakszerű beavatkozásra (Bíró et al., 2015).

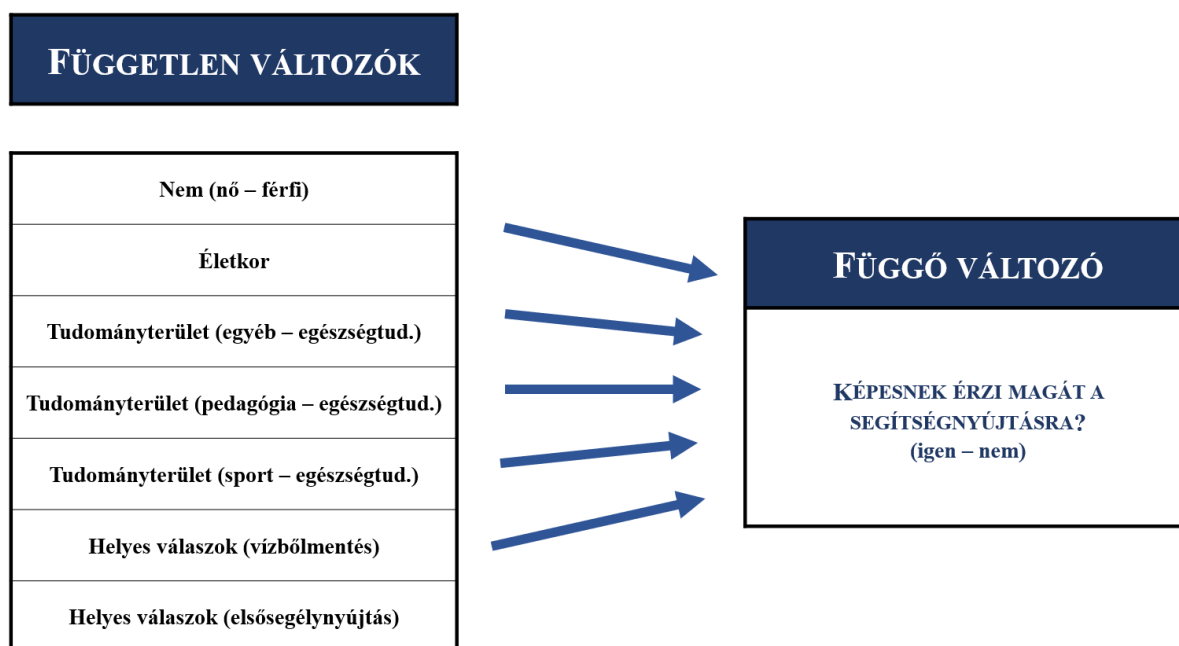
A tudás mellett rendkívüli jelentőséggel bír, hogy a laikus képes-e valós veszélyhelyzetben beavatkozást végezni, hiszen ilyenkor több stresszfaktor is éri, illetve befolyásolja az embert (Hunziker et al., 2012). Megvizsgáltuk, mely tényezők befolyásolják azt, hogy egy személy képesnek érzik-e magát valós veszélyhelyzetben alkalmazni megszerzett tudását. A teljes mintán elemeztük (n=715) az erre a kérdésre adott választ. A mintában szereplők mintegy 40 %-a nem érzi magát erre képesnek (7. ábra)! Ez rendkívül magas szám. Figyelembe véve, hogy a felmérés önbevalláson alapul, valószínűsíthető, hogy a valós arány még magasabb.

7. ábra „Képesnek érzed magad egy valós szituációban elsősegély nyújtására?” kérdésre adott válaszok aránya
(Forrás: saját szerkesztés, excel)

Megvizsgáltuk, hogy a tudásszint és a valós helyzetbeni cselekvőképesség között van-e szignifikáns kapcsolat. A Mann-Whitney teszt szerint $p < 0,001$ szinten szignifikánsan kevesebb tudással rendelkeznek mind a vízbőlmentési, mind az elsősegélynyújtási ismeretekből azok, akik nem érzik magukat képesnek egy valós szituációban a cselekvésre.

Nyilvánvaló, hogy a tudásszinten túl sok egyéb tényező (pl. pszichés jellemzők) befolyásolhatja ezt. Többszörös bináris logisztikus regressziós modellel megvizsgáltuk, hogy a nem, az életkor és a szak tudományterülete összefügg-e azzal, hogy képesnek érzik-e magát a segítségnyújtásra (8. ábra).

8. ábra Többszörös bináris logisztikus regressziós modellel
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

A vizsgált tényezők mindegyike szignifikánsnak mutatkozott. A férfiak közel kétszer akkora eséllyel érzik magukat cselekvésre képesnek, mint a nők (OR=1,9; 95% CI= 1,4-2,6). Az életkor növekedésével emelkedik a beavatkozási hajlandóság. Az egészségtudományi területen tanulók minden más szakhoz viszonyítva jobban bíznak magukban, azaz képesebbnek érzik magukat egy valós szituációban történő beavatkozásra. Mindezen tényezők mellett szignifikáns tényező mind a vízbőlmentési, mind az elsősegélynyújtási ismeretekből meglévő tényleges tudás (a kérdésekre adott helyes válaszok száma) (5. táblázat).

5. táblázat Többszörös bináris logisztikus regressziós számítások eredményei
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

VÁLTOZÓK	B	SZIGN. SZINT	OR	OR 95% -OS KONF. INTERVALLUMA	
				ALSÓ HATÁR	FELSŐ HATÁR
Nem nő (0) – férfi (1)	0,628	0,000	1,875	1,358	2,588
Életkor (év)	0,110	0,013	1,116	1,024	1,217
Tudományterület		0,001			
egyéb (1) vs. egészségtudományi (0)	-1,238	<0,001	0,290	0,152	0,555
pedagógusképzés (1) vs. egészségtudományi (0)	-0,814	0,027	0,443	0,215	0,913
sporttudományi (1) vs. egészségtudományi (0)	-0,918	0,010	0,399	0,198	0,806
Helyes válaszok száma vízbőlmentésből	0,162	0,008	1,175	1,042	1,326
Helyes válaszok száma elsősegélynyújtásból	0,223	<0,001	1,250	1,113	1,405
Constant	-3,026	0,003	0,049		

Koherenciaérzet, és a veszélyhelyzetben történő cselekvési hajlandóság

Mint bemutattuk, számtalan dologtól függ, hogy egy személy valóban vállalja-e a beavatkozást egy valós veszélyhelyzeti szituációban. A vizsgált tényezőkön túl feltételezzük, hogy egyéb, pl. a személy lelki egészségével összefüggő tényezők is hatnak a beavatkozási hajlandóságra. A koherenciaérzet, a mentális egészség egy meghatározó tényezője, amelynek mérésére az Aaron Antonovsky professzor által kifejlesztett SOC skálát lehet alkalmazni (Jeges et al., 2006). A koherencia annak az átélése, hogy a személynek van helye és szerepe a világban, képes beavatkozni a történésekbe, továbbá látja értelmét a beavatkozásának. Ez nagyban erősíti az életben előforduló nehézségek leküzdésének képességét (Skrabski et al., 2004). Minél erősebb az egyén koherenciaérzete, annál magasabb az általános egészségi pozíciója, tehát nagyobb az esélye hogy egészséges marad mind mentálisan, mind fizikailag (Antonovsky, 1984). A koherenciaérzet erősségének mérésére egy validált kérdőívet alkalmaztunk, a SOC-13-at. A kérdőívben 13 kérdés alapján, 7 fokozatú Likert skálán kell megadni a válaszokat, melynek pontszámait összegezzük. A legalacsonyabb összpontszám 13, a legmagasabb 91 Antonovsky „Unraveling the mystery of health” 1987 műve alapján. (Balajti et al., 2007) Feltételeztük, hogy azok a személyek, akik képebbnek érzik magukat és nagyobb hajlandóságot vélelmeznek magukról a vészhelyzetben a segítségnyújtásra, azok koherenciaszintje magasabb, függetlenül a tényleges ismereteik szintjéről. Azaz a koherenciaérzet kiemelkedő jelentőségű tényező a veszélyhelyzetben való beavatkozás tekintetében. Ennek alátámasztására megvizsgáltuk egyrészt, hogy a mintában szereplők képesnek érzik-e magukat arra, hogy vészhelyzetben vízből mentsenek, illetve elsősegélyt nyújtsanak; másrészt, hogy véleményük szerint megpróbálnák-e éles helyzetben a beavatkozást. Mind a két esetben bináris logisztikus regressziós modellt alkalmaztunk. Annak érdekében, hogy a befolyásoló tényezők relatív súlyáról minél pontosabb képet kapjunk, a független (prediktor) változókat a „forward conditional” módszer alkalmazásával (automatikus beléptetéssel) vittük be a modellbe. A modellekben szereplő független, ill. prediktor változók: nem, életkor, az egyetemen milyen szakon tanul (a változó neve: szak), vízbőlmentési ismeretei (a változó neve: vízbőlmentés.ism.), elsősegélynyújtási ismeretei (a változó neve: elsősegély.ism. Utóbbi két változónál, a helyes válaszok pontszámával dolgoztunk, valamint a medián mentén dichotomizált SOC változóval.

Eredményeink azt mutatják, hogy a valós idejű vészhelyzetben történő beavatkozási képesség érzetét - a vizsgált változók közül - legnagyobb mértékben az egyén koherenciaérzetét mérő

változó befolyásolja. (6. táblázat) Annak az esélye, hogy képesnek érzi magát vészhelyzetben segítségnyújtásra az erős koherenciaérzettel ($p < 0,001$) rendelkezők (szemben a gyengébbekkel) aránya több, mint kétszer nagyobb. (OR=2,33) Továbbá az egészségügyi képzésben résztvevők esetében az egyetemi szak is szignifikáns értéket mutat. ($p < 0,001$)

6. táblázat Az elsősegélynyújtásra való képesség érzetét befolyásoló tényezők a modellbe való automatikus beléptetés sorrendjében
(Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

FÜGGETLEN VÁLTOZÓK					→	FÜGGŐ VÁLTOZÓ
Beléptetés sorrendje	Változó	szign.	exp(B)	95% CI		
1.	SOC	< 0.001	2,23	1,62 - 3,08	 KÉPESNEK ÉRZI-E MAGÁT valós helyzetben elsősegélyt nyújtani	
2.	Elsősegély.ism.	< 0.001	1,25	1,11 - 1,41		
3.	Nem	< 0.001	0,54	0,39 - 0,75		
4.	Szak	0,006				
5.	Sport vs. Eg.tud.	0,020	0,43	0,21 - 0,88		
6.	Pedag. vs. Eg.tud.	0,033	0,45	0,22 - 0,94		
7.	Egyéb vs. Eg.tud.	0,001	0,33	0,17 - 0,63		
8.	Vízbőlmentés.ism.	0,023	1,15	1,02 - 1,31		
9.	Életkor	< 0,001	1,10	1,01 - 1,20		

Megvizsgáltuk továbbá, hogy a segítségnyújtásban való részvételi hajlandóságot mi befolyásolja döntő mértékben. Bináris logisztikus regressziós modell alkalmazása során megállapítottuk, hogy legnagyobb mértékben a SOC-on kívül ($p < 0,002$) a tényleges ismeretek szintje határozza meg mind a vízbőlmentés ($p < 0,003$), mind az elsősegélynyújtás ($p < 0,003$) tekintetében, és nem befolyásolja sem a nem (ffi/nő), sem az életkor, sem az egyetemi szak. (7. táblázat)

7. táblázat A „megpróbálna-e valós helyzetben segítséget nyújtani” választ befolyásoló tényezők a modellbe való automatikus beléptetésük sorrendjében (Forrás: saját szerkesztés, SPSS)

FÜGGETLEN VÁLTOZÓK					➔	FÜGGŐ VÁLTOZÓ
<u>Beléptetés sorrendje</u>	<u>Változó</u>	<u>szign.</u>	<u>exp(B)</u>	<u>95% CI</u>		
1.	Vízbőlmentés.ism.	0,003	1,23	1,07 - 1,41	} ➔	MEGPRÓBÁLNA-E valós helyzetben elsősegélyt nyújtani
2.	SOC	0,002	1,78	1,24 - 2,56		
3.	Elsősegély.ism.	0,003	1,21	1,07 -1,38		
A nem, az életkor és a szak nem szignifikánsak, nem léptek be a modellbe.						

Eredményeink figyelembevételével megállapíthatjuk, hogy nagyobb valószínűséggel érzik képesnek magukat az elsősegélynyújtásra és valós veszélyhelyzetben a beavatkozásra az erős koherenciaérzettel rendelkezők. Vizsgálatainkból az is kiderül, hogy a férfiak, a felsőbb évfolyamosok, és akik több életmentési és vízbőlmentési ismerettel rendelkeznek; valamint az egészségtudományi szakosok más szakosokhoz képest, szintén nagyobb valószínűséggel avatkoznak be veszélyhelyzetben és használják tudásukat - legalábbis saját bevallásuk szerint. Az éles helyzetben megpróbálnának-e életmentést alkalmazni kérdésben viszont csak az életmentési és vízbőlmentési ismeretek szintje és a koherenciaérzet erőssége befolyásolta a válaszokat. Így kijelenthetjük, hogy valós veszélyhelyzetben a koherenciaérzet befolyásolja a beavatkozási hajlandóságot.

Megbeszélés

Kutatásunkban egyetemi hallgatók (n=715) vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismereteit, valamint a veszélyhelyzetben történő beavatkozási hajlandóságukat vizsgáltuk. Korábbi kutatásunk bebizonyította, hogy a köznevelésben résztvevő tanulók tudása nem megfelelő, és hogy igény van a szakmailag megalapozott vízbőlmentés, és elsősegélynyújtás oktatására. (Kertai et al., 2020) A 2020-as Nemzeti Alaptanterv előírja, hogy a tanulóknak, testnevelés órán el kell sajátítani bizonyos szinten mind az elsősegélynyújtást, mind pedig a vízbőlmentést (Hamar, 2020). A cél tehát a tanulók ez irányú ismereteinek a bővítése. A szakmailag megalapozott oktatás alapfeltétele e tekintetben is az, hogy a tanulókkal foglalkozó szakemberek ismertszintje elegendő legyen, és didaktikailag megalapozottan át tudják adni azokat (Moran, K. & Gilmore, 2018).

Ezért kutatásunkban az egyetemi populációból kiválasztva, elsősorban a pedagógus képzésben (n=133), és a sporttudományi képzésben (n=146) résztvevőket, valamint az egészségtudományi területen hallgató diákokat is (n=70) vizsgáltuk. A más tudományterületen tanuló hallgatók az „egyéb csoportot” alkották (n=366). A tudásszint elemzéséhez 7-7 db általános, laikusok számára is ismerendő kérdést tettünk fel a vízbőlmentés, és az elsősegélynyújtás témaköreiben. Első hipotézisünk, miszerint a hallgatók ismeretei nem kielégítőek sem a vízbőlmentés, sem az elsősegélynyújtás területén beigazolódott, hiszen a kérdésekre adott helyes válaszok aránya messzemenőig elmaradt a kívánt szinttől. Különösen a sporttudományi és pedagógus képzésben résztvevőknél, akik mindegyik vizsgált csoportnál rosszabbul teljesítettek mind a két vizsgált területen. **(H1/elfogadva)** A kérdésekre adott helyes válaszok tekintetében feltételeztük, hogy az egészségtudományi terület hallgatóinak tudása a más területeken tanulókéhoz képest kiemelkedő. Második hipotézisünket is bizonyítva láthatjuk, hiszen mindegyik vizsgált kérdéskörben lényegesen jobban teljesítettek az egészségtudományi szakokon tanulók, mint a többi vizsgált csoport hallgatói. **(H2/ elfogadva)** A sporttudományi és a pedagógus képzésben (testnevelő tanárképzés) az egyetemi tananyag szerves része a vízbőlmentés és az elsősegélynyújtás évek óta. A speciálisan ezen ismertek köré épülő tantárgyak ismeretanyaga mellett több sportági órának is része ezen ismeretek átadása. (Bíró et al., 2015) Feltételeztük, hogy az egyetemi képzésben eltöltött idő növeli a tudásszintet mindegyik vizsgált kérdésnél. Hipotézisünket elfogadhatjuk, mert vizsgálatunk kimutatták, hogy az egyetemi képzés általában növeli a vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismeretek szintjét. **(H3/ elfogadva)** Vizsgálatunk további részében arra kívántunk választ kapni, hogy mely tényezők befolyásolják a veszélyhelyzetben való beavatkozási hajlandóságot. A laikus beavatkozás egyik legpozitívabb hozadéka az időfaktor lerövidítése, míg a bajbajutott magasabb szintű segítséget kap. Viszont nem mindenki alkalmas a beavatkozás megkezdésére (Bánfai et al., 2017). Feltételeztük, hogy akik képesebbnek érzik magukat a segítségnyújtásra, azoknál szignifikánsan nagyobb tudásszint mérhető mind a két vizsgált területen. Ez a megállapításunk is beigazolódott, mert több más befolyásoló tényező mellett a tudásszint mind a két terület kérdésköréből (vízbőlmentés tudásszint: (p<0,008), elsősegélynyújtás tudásszint: (p<0,000) befolyásolja a beavatkozási hajlandóságot. **(H4/ elfogadva)** Mindemellett erősen szignifikáns értéket mutatott az életkor (p<0,013) és a nem (ffi/nő) (p<0,000) változója. A férfiak közel kétszer akkora eséllyel érzik magukat képesnek a beavatkozásra, mint a nők. Úgy gondoljuk, hogy a veszélyhelyzetben történő beavatkozás egyik fő befolyásoló tényezője az egyén lelki egészségével összefüggő koherenciaérzete. A SOC-13 kérdőív alkalmazásával nyert eredmények alapján megállapíthattuk, hogy az erős koherenciaérzettel rendelkezők

képesebbnek érzik magukat, és nagyobb hajlandóságot vélelmeznek magukról vészhelyzetben a segítségnyújtásra, függetlenül a tényleges ismereteik szintjéről. Ezt igazolja, hogy az elsősegélynyújtásra való képesség érzetét befolyásoló tényezők vizsgálati modelljébe való automatikus beléptetés sorrendjében az első az egyén koherenciaérzet szintje (SOC- érték) lett ($p < 0,001$). Annak esélye, hogy képesnek érzi magát a veszélyhelyzetben történő beavatkozásra, az erős koherenciaérzettel rendelkezők szemben a gyengébbekkel több, mint kétszer ($OR=2,33$) nagyobb. Ezek alapján hipotézisünket elfogadjuk. **(H5/ elfogadva)** Megállapíthatjuk ugyanakkor, hogy a segítségnyújtásban való részvételi hajlandóságot döntő mértékben a SOC-on kívül a tényleges ismeretek szintje határozza meg; és nem befolyásolja sem a nem (ffi/nő), sem az életkor, sem az egyetemi szak. Hipotéziseinkre kapott eredményeink összefoglalását a 8. táblázat mutatja (8. táblázat).

8. táblázat Kutatáshoz tartozó hipotézisek, és azok eredményei
(Forrás: Saját szerkesztés)

H1: A hallgatók ismeretei nem kielégítőek sem a vízbőlmentés, sem az elsősegélynyújtás területén.	Elfogadjuk
H2: Az egészségtudományi szakon tanulókhöz viszonyítva minden más szakosok kevesebb ismerettel rendelkeznek.	Elfogadjuk
H3: Az egyetemi képzés során általában nő a vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismeretek szintje	Elfogadjuk
H4: Akik képesebbnek érzik magukat a segítségnyújtásra, azoknál szignifikánsan nagyobb tudásszint mérhető mind a két vizsgált területen.	Elfogadjuk
H5: Az erős koherenciaérzettel rendelkezők képesebbnek érzik magukat és nagyobb hajlandóságot vélelmeznek magukról vészhelyzetben a segítségnyújtásra, függetlenül a tényleges ismereteik szintjéről	Elfogadjuk

Összegzés

Kutatási eredményeink alapján javasoljuk, hogy a testnevelőtanárképzésben, és a sporttudományi képzésekben még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a vízbőlmentési és elsősegélynyújtási ismeretek oktatására, a hallgatók ezirányú képességeinek fejlesztésére. Megfontolandó továbbá más tanárszakok képzési programjának is a bővítése ezekkel az ismeretekkel. A Nemzeti Alaptanterv idevágó részeit figyelembe véve, ki kell alakítani egy olyan egységes tudásanyagot, amelyet a tanító- és tanárképzésben elsajátíthatnak a hallgatók annak érdekében, hogy biztonsággal, és megfelelő szakmaisággal tudják majd oktatni, valamint szükséges (veszély)helyzetekben alkalmazni is azokat. Szakmai segédanyagok elkészítése is szükséges, melyet kutatásaink tapasztalatai alapján szándékunkban áll a közeljövőben megtervezni és közreadni. A szakmai szervezetek (pl. Vízümentők Magyarországi Szakszolgálata, Magyar Vöröskereszt) bevonását is javasoljuk, az oktatást segítő segédanyagok, tananyagok elkészítésébe, valamint az oktatás megvalósításához is. Mindezek mellett feltétlenül szükséges a hallgatók koherenciaérzet-szintjének növelése és annak szinten tartása, amelyhez a szalutogenetikus szemléletű képzés lenne a legalkalmasabb (Mittelmark et al., 2016).

„AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-20-2-1
KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK SZAKMAI
TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

Irodalomjegyzék

1. Amy Elizabeth Peden, Richard Franklin, Justin Scarr (2017): Measuring Australian Children's Water Safety Knowledge: The National Water Safety Quiz. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10-16-2017
2. Antonovsky, A. (1984): 'The Sense of Coherence as a Determinant of Health' in In: Matazarro, et al., editors. *Behavioral Health: A Handbook of Health Enhancement and Disease Prevention*. New York: John Wiley, 114-29.
3. Antonovsky, A. (1987): *Unraveling the mystery of health – How people manage stress and stay well*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.
4. Baker, Shayne D. Prof. (2018): "Are My Children as Safe in Open Water as I Think They Are?," *International Journal of Aquatic Research and Education*: Vol. 11 : No. 2, Article 4. DOI: 10.25035/ijare.11.02.04
<https://scholarworks.bgsu.edu/ijare/vol11/iss2/4> (Letöltés: 2020.12.17)
5. Bánfai B, Pandur A, Pék E, Csonka H, Betlehem J. (2017): Hány éves kortól képesek a gyermekek újraéleszteni? - A hatékonyság felmérése általános iskolás gyermekek körében. *ORVOSI HETILAP* 158:(4) pp. 147-152. (2017) IF: 0.349
<http://real.mtak.hu/46799/1/650.2017.30631.pdf> (Letöltés: 2020.12.19)
6. Bánfai Bálint, Bánfai-Csonka Henrietta, Betlehem József (2019): Hogyan menthetnek életet gyermekeink? Az elsősegélynyújtás oktatásának lehetőségei az iskolában *Új Pedagógiai Szemle* 69. évfolyam 59-75.
https://folyoiratok.oh.gov.hu/sites/default/files/journals/upsz_2019_1_2_online.pdf
(Letöltés: 2020.11.25)
7. Bíró Melinda, Tóth Ákos, Bán Sándor (2015): Életmentés-vízből mentés
http://tamop412a.ttk.pte.hu/TSI/Eletmentes_vizbol_mentes/Eletmentes.pdf
(Letöltés: 2020.12.23.)
8. Cortés, L. M., Hargarten, S. W., & Hennes, H. M. (2006): Recommendations for water safety and drowning prevention for travelers. *Journal of Travel Medicine*, 13(1), 21–34. <https://doi.org/10.1111/j.1708-8305.2006.00002.x>
(Letöltés: 2020.12.23.)
9. Csapó, Benő (2015): A kutatásalapú tanárképzés: nemzetközi tendenciák és magyarországi lehetőségek. *ISKOLAKULTÚRA*, 25 (11). pp. 3-16. ISSN 1215-5233
DOI azonosító: <https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2015.11.3>

10. Hamar Pál (1998): A testnevelés tartalmi korszerűsítésének nemzetközi trendjei a közoktatásban. Új Pedagógiai Szemle 48:4pp 48-56. <http://www.ofi.hu/tudastar/testneveles-tartalmi> (Letöltés: 2020.12.17)
11. Hamar Pál (2020): Testnevelés – Gyógytestnevelés – Egészségfejlesztés. Tanító online 5:6pp 10-12. <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/05/nat-2020-hamar-pl-testnevels-gygytestnevels-egszsgfejleszts-tant-20205-6..pdf> (Letöltés: 2020.12.17)
12. Ilona, S., Zoltán, V., Róza, Á., & Karolina, K. (2007): A Koherencia-érzés Mérésére Szolgáló Rövidített Kérdőív és a Lelki Egészség (GHQ-12) Kérdőív Magyar Nyelvű Változatainak Validálása *Mentálhigiéné És Pszichoszomatika*, 12(3). DOI: 10.1556/Mental.8.2007.2.4 <http://real.mtak.hu/58194/1/mental.8.2007.2.4.pdf> (Letöltés: 2020.12.17)
13. Jeges S., Varga K. (2006): Unravelling the mastery of the sense of coherence. *European Journal of Mental Health*, 1(1). 45-71.
14. Kertai Bendegúz, Prisztóka Gyöngyvér, Tóth Ákos (2020): Köznevelésben tanulók vízből mentési és elsősegélynyújtási ismereteinek vizsgálata *Recreation: a Közép-Kelet-Európai Rekreációs Társaság Tudományos Magazinja*, 10(4). 16-21. https://www.researchgate.net/publication/347879145_Koznevelesben_tanulok_vizbol_mentesi_es_elsosegely- (Letöltés: 2021.01.20)
15. Moran, K., & Gilmore, A. (2018): Children's understanding of water safety and perceptions of risk at the beach. *New Zealand Journal of Educational Studies*. Published online at: <https://rdcu.be/5Wxy> (Letöltés: 2020.12.20)
16. Mittelmark, M.B., Sagy, S., Eriksson, M., Bauer, G.F., Pelikan, J.M., Lindström, B., Espnes, G.A. (editors) (2016). *The Handbook of Salutogenesis*. Springer, Cham. <https://doi.org/10.1007>
17. Peden, A. E., Franklin, R. C., & Pearn, J. H. (2019): The prevention of child drowning: the causal factors and social determinants impacting fatalities in portable pools. *Health Promotion Journal of Australia*, February, 1–8. <https://doi.org/10.1002/hpja.282> (Letöltés: 2020.12.21)
18. Skrabski Árpád és Kopp Mária és Rózsa Sándor és Réthelyi János (2004): A koherencia mint a lelki és testi egészség alapvető meghatározója a mai magyar társadalomban = Sense of coherence as an important determinant of mental and physical health. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 5 (1). pp. 7-25. ISSN 1419-8126 Hivatalos URL: <https://doi.org/10.1556/Mental.5.2004.1.1> (Letöltés: 2020.12.21)

Melléklet
(Egyetemi hallgatói kérdőív)

Kérdőív a vízbőlmentés és elsősegélynyújtás oktatásának kérdéséről

Kedves Hallgató! Kertai Bendegúz, a Pécsi Tudományegyetem történelem-testnevelés tanárszakos hallgatója vagyok. Segítségét kérem egy kérdőív kitöltésére, amelyet tudományos diákköri munkámhoz használok fel. Témája az életmentéssel, vízbőlmentéssel és elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretekre vonatkozik, és egy standardizált (koherenciaérzetre vonatkozó) kérdéssort is tartalmaz. A kitöltés anonim, válaszaidat kizárólag statisztikai adatként kezellem.

FONTOS: Kérek, minden kérdésre válaszolj!

A kérdőív kitöltése 5 – 10 percet vesz igénybe.

Köszönöm, hogy közreműködéseddel segíted munkámat!

info: bendeguz.kertai@gmail.com

***Kötelező**

1. Nemed? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Fiú
 Lány

2. Hány éves vagy? *

3. Melyik megyében élsz? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Baranya
 Bács-Kiskun
 Békés
 Borsod-Abaúj-Zemplén
 Csongrád
 Fejér
 Győr-Moson-Sopron
 Hajdú-Bihar
 Heves
 Jász-Nagykun-Szolnok
 Komárom-Esztergom
 Nógrád
 Pest
 Somogy
 Szabolcs-Szatmár-Bereg
 Tolna
 Vas
 Veszprém
 Zala
 Budapest (főváros)

4. Melyik felsőoktatási intézményben vagy hallgató? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Állatorvostudományi Egyetem
- Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem
- METU Budapesti Metropolitan Egyetem
- AVKF Apor Vilmos Katolikus Főiskola
- MILTON Milton Friedman Egyetem
- BCE Budapesti Corvinus Egyetem
- NJE Neumann János Egyetem
- BGE Budapesti Gazdasági Egyetem
- NKE Nemzeti Közzszolgálati Egyetem
- NYE Nyíregyházi Egyetem
- BME Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
- OE Óbudai Egyetem
- DE Debreceni Egyetem
- PE Pannon Egyetem
- DRHE Debreceni Református Hittudományi Egyetem
- PPKE Pázmány Péter Katolikus Egyetem
- DUE Dunaújvárosi Egyetem
- PTE Pécsi Tudományegyetem
- EDUTUS Edutus Egyetem
- SE Semmelweis Egyetem
- EHE Evangélikus Hittudományi Egyetem
- SOE Soproni Egyetem
- EJV Eötvös József Főiskola
- EKE Eszterházy Károly Egyetem
- ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
- SZE Széchenyi István Egyetem
- GDF Gábor Dénes Főiskola
- SZIE Szent István Egyetem
- GFF Gál Ferenc Főiskola
- SZTE Szegedi Tudományegyetem
- IBS IBS Nemzetközi Üzleti Főiskola
- TE Testnevelési Egyetem
- KE Kaposvári Egyetem
- TKBF A Tan Kapuja Buddhista Főiskola
- KEE Közép-európai Egyetem
- TPF Tomori Pál Főiskola
- KJE Kodolányi János Egyetem
- VHF Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola
- KRE Károli Gáspár Református Egyetem
- WJLF Wesley János Lelkészképző Főiskola
- ME Miskolci Egyetem
- WSUF Wekerle Sándor Üzleti Főiskola
- Külföldi Egyetemen tanulok
- Egyéb

5. Milyen tudományterületen folytatod felsőoktatási tanulmányaidat? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Bölcsészettudomány
- Gazdaságtudományok
- Informatika
- Jogi
- Műszaki
- Művészetközvetítés
- Orvos- és egészségügytudomány
- Pedagógusképzés
- Sporttudomány
- Társadalomtudomány
- Természettudomány
- Egyéb

6. Hányadik évfolyamon folytatod tanulmányaidat? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Első évfolyam
- Második évfolyam
- Harmadik évfolyam
- Negyedik évfolyam
- Ötödik évfolyam
- Hatodik évfolyam
- PhD képzés

7. Van-e természetes víz (folyó, tó, patak) lakóhelyeden vagy annak közelében? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Igen, lakóhelyünkön van
- Igen, lakóhelyünkhöz közel van
- Nincs

8. Sportolsz valamit? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Nem sportolok
- Igen, versenyszerűen
- Igen, szabadidőmben rendszeresen
- Alkalomszerűen
- Ritkán

9. Ha igen, mit? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Úszás, vízilabdázás, szinkronúszás
- Vízi sport (evezés, vitorlázás, kajak-kenu)
- Sportjáték (kosárlabda, kézilabda, foci...stb.)
- Küzdősport (judo, birkózás, karate)
- Torna (aerobik, ritmikus gimnasztika, tánc)
- Atlétika/Futás
- Konditerem
- Kerékpározás
- Nem sportolok
- Egyéb: _____

10. Nyaralás, pihenés, sportolás közben mennyire érzed biztonságban magad víz közelében? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem érzem biztonságban	☐	☐	☐	☐	☐	Teljes mértékben biztonságban érzem magam

11. Tudsz úszni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Nem tudok úszni	☐	☐	☐	☐	☐	Igen, jó vízbiztonsággal rendelkezem (200 m-t egyben le tudok úszni)

12. Hol tanultál meg úszni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Iskolában
- Iskolán kívüli úszótanfolyamon
- Családtag tanított meg úszni
- Magamtól tanultam meg
- Nem tudok úszni

13. Részt vettél-e úszásoktatáson iskolában testnevelésóra keretein belül? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

14. Részt vettél-e iskolán kívüli úszótanfolyamon? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

15. Részt vettél-e bármilyen szervezésben (család, iskola, egyéb) vízitúrán, vízitáborban? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Igen, rendszeresen
 Alkalmyszerűen
 Egyszer már voltam
 Soha

16. Szerinted mennyire volt hatékony az iskolai úszásoktatás? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem hatékony	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon hatékony

17. Tanultál-e vízbőlmentést az általános iskolában? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Igen, testnevelés órán
 Igen, úszás órán
 Igen, szakköri foglalkozáson
 Igen, nyári táborban
 Nem
 Nem emlékszem

18. Tanultál-e vízbőlmentést a középiskolában? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Igen, testnevelés órán
 Igen, úszás órán
 Igen, szakköri foglalkozáson
 Igen, nyári táborban
 Nem
 Nem emlékszem

19. Tanultál-e vízbőlmentést a felsőoktatásban? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Igen, egy kötelező kurzuson
 Igen, egy szabadon választott kurzuson
 Igen, testnevelés órán
 Nem

20. Tanultál-e elsősegélynyújtási ismereteket a általános iskolában? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen, testnevelés órán
- Igen, biológia órán
- Igen, osztályfőnöki órán
- Igen, "vöröskereszt" szakkörön
- Nem
- Nem emlékszem

21. Tanultál-e elsősegélynyújtási ismereteket a középiskolában? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen, testnevelés órán
- Igen, biológia órán
- Igen, osztályfőnöki órán
- Igen, fakultáción/szakkörön
- Nem
- Nem emlékszem

22. Tanultál-e elsősegélynyújtást a felsőoktatásban? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen, kötelező kurzuson
- Igen, szabadon választott kurzuson
- Igen, testnevelés órán
- Nem

23. Szerinted hasznos lenne, ha évről-évre foglalkoznának a vizek veszélyeivel, és alapvető vízbiztonsági ismeretekkel az általános iskolában? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem lenne hasznos	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon hasznosnak találnám

24. Szerinted hasznos lenne, ha évről-évre foglalkoznának a vizek veszélyeivel, és alapvető vízbiztonsági ismeretekkel a középiskolában? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem lenne hasznos	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon hasznosnak találnám

25. Szerinted hasznos lenne, ha a felsőoktatási képzésben foglalkoznának a vizek veszélyeivel, és alapvető vízbőlmentési ismeretekkel? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Szükségtelen
 Nagyon hasznos lenne

26. Jó érzéssel töltene el az a tudat, hogy szükség esetén képes lenné segíteni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon jó érzéssel töltene el

27. Egy valós szituációban megpróbálnád a vízbőlmentést? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Biztosan nem próbálnám meg	☐	☐	☐	☐	☐	Biztosan megpróbálnám

28. Képesnek érzed magad egy valós szituációban elsősegély nyújtására? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Képes vagyok rá

29. Megpróbálnál elsősegélyt nyújtani egy valós szituációban? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Biztosan nem próbálnám meg	☐	☐	☐	☐	☐	Biztosan megpróbálnám

Antonovsky-féle,
"koherenciaérzet" teszt

A következő kérdéseknél kérlek, az 1-7 pontig terjedő skálán jelöld be a rád leginkább jellemző értéket!

30. Van olyan érzésed, hogy nem igazán érdekel az, ami körülötted történik? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon ritkán, vagy sosem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Igen gyakran

31. Előfordult-e már, hogy meglepődöttél azoknak az embereknek a viselkedésén, akiről azt gondoltad, hogy jól ismered őket? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Sohasem fordult elő	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Állandóan előfordul

32. Előfordult-e már, hogy olyanokban, akikre számítottál, csalódnod kellett? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Sohasem fordult elő	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Állandóan előfordul

33. Az életedet ezidáig: *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Egyáltalán nem jellemezték világos célok és szándékok	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon világos célok és szándékok jellemezték

34. Milyen gyakran érzed, hogy méltánytalanul bántak veled? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Igen ritkán, vagy soha

35. Szokott olyan érzésed lenni, hogy idegenszerű helyzetben vagy és nemigen tudod, hogy mit is kellene tenned? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon ritkán, vagy soha

36. A mindennapi teendők elvégzése a számodra: *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Mély öröm és elégedettség forrása	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Kellemetlenség és unalom forrása

37. Előfordul, hogy felkavaró, zavaros érzéseid és gondolataid vannak? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon ritkán, vagy soha

38. Előfordul, hogy a lelkedben olyan érzéseid támadnak, amiket jobb szeretnéd nem érezni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon ritkán, vagy soha

39. Sok ember, még az erős jelleműek is, bizonyos helyzetekben lelombozódnak, és vesztesnek érzik magukat. Milyen gyakran volt a múltban ilyen érzésed? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Sohasem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon gyakran

40. Amikor valami történt, utólag általában úgy találtad, hogy: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

				1	2	3	4	5	6	7	
Tűbeccsülted, vagy alábecsülted az eset jelentőségét	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Épp a megfelelő súlyúnak láttam a dolgokat

41. Milyen gyakran van olyan érzésed, hogy nem sok értelme van azoknak a dolgoknak, amiket a mindennapi életében csinálsz? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon ritkán, vagy soha

42. Milyen gyakran van olyan érzésed, hogy nem vagy biztos abban, hogy kontroll (ellenőrzés) alatt tudod-e tartani magadat? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	7	
Nagyon gyakran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon ritkán, vagy soha

Vízölmentési, életmentési ismertekre vonatkozó kérdések következnek

KÉRLEK, most úgy válaszolj, hogy nem nézel utána, mi lenne a helyes válasz!

43. Válaszd ki a mentők telefonszámát! *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- 112
- 105
- 109
- 102
- 104
- Nem tudom

44. Nem reagáló (eszméletlen) beteg esetén mennyi ideig kell vizsgálni a légzést? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- 15 másodperc
- 10 másodperc
- 20 másodperc
- 30 másodperc
- Nem tudom

45. Üvegszilánk kerül a szemedbe, mi a teendő? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Folyadékot önteni a szembe, az kimossa a szilánkokat, majd orvost hívni
- Kézmósás után minél előbb megpróbálni eltávolítani a szilánkokat a szemből, majd orvost hívni
- Mindkét szemet steril gézlapokkal lefedni, idegen testet nem eltávolítva, orvost hívni
- Csukott szemmel maradni és orvost hívni

46. Mi a teendő, ha a tűző napon elájul melletted valaki? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Legalább egy liter vizet adni neki, hogy pótoljuk a folyadék veszteséget
- Lehetőség szerint árnyékba húzni és hűteni a testét
- Lehetőség szerint árnyékba húzni, mentőt hívni, és ha eszméleténél van – tud vele beszélni – vízzel megkínálni
- Hideg vízzel törölgetni az arcát
- Nem tudom

47. Mi a helyes újraélesztési eljárás? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- 30 mellkasnyomás, majd 2 befújás (30:2 arány), vagy ha valaki nem tud lélegeztetni, akkor percenként min. 100 mellkasnyomás, befújás nélkül, ezt folyamatosan végezni, amíg a mentő meg nem érkezik
- Légutak kitisztítása, fej hátra hajtása és szájból szájba levegő fújás és mellkasnyomás, 2:15 arányban
- Légutak kitisztítása, fej hátra hajtása és szájból szájba levegő fújás és mellkasnyomás, 6:15 arányban
- Fej hátra hajtása és szájból orra vagy szájból szájba levegő fújás és mellkasnyomás, 2:15 arányban
- Nem tudom

48. Melyek az agyrázkódás tünetei? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Fülzúgás, beszédzavar, szédülés
- Beszédzavar, nyelvösszeakadás, szájszibbadás
- Hányinger, aluszékonyság, szédülés
- Nincsenek tünetei
- Nem tudom

49. Mit kell tennünk, ha valaki megvágja a csuklóját és ömlik belőle a vér? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Nem szabad kötést használni, hagyni kell, hogy természetes úton álljon el a vérzés
- Leültetjük, megemeljük a karját és enyhe kötést alkalmazunk, ami felitítja a vérzést
- Leültetjük a sérültet, és szorosan elköttjük egy övvel a csuklóját
- Lefektetjük a sérültet, megemeljük a karját, és a vérzésre nyomókötést teszünk
- Nem tudom

50. Ha látod, hogy fuldoklik valaki a mélyvizben beugranál kimenteni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem
- Talán
- Nem tudom

51. Hol nem tilos fürdeni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Zsilipek, duzzasztók közelében
- Kikötőktől 500 méterre (ha nem hajózási terület)
- Hídpilléreknél
- Nem tudom

52. Egyedül úszol és begörcsöl valamelyik testrészed. Mit teszel? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Jelzek egy hajónak
- Görcsoldást alkalmazok, és tovább úszok
- Görcsoldást alkalmazok, és mielőbb a partra úszok
- Nem tudom

53. Miért veszélyes esőben úszni? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Mert szélviszonyok miatt hullámvás alakulhat ki.
- Mert a víz hirtelen lehűl.
- Mert a víz felett páráréteg keletkezik, amely kevesebb levegőt (oxigént) tartalmaz.
- Nem tudom

54. Mit kell tenni közvetlenül vízbemenetel előtt, hogy felkészítsük a testünket? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Sok folyadékot inni
- Változatosan táplálkozni
- Vizzel felkészíteni testünket a hőmérséklet-változásra
- Bekenni magunkat naptejrel
- Bemelegíteni a vízben történő mozgásra
- Nem tudom

55. Mi lehet mentőeszköz? Válaszd ki a szerinted legjobb választ! *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- Bármí, amit az adott helyzetben biztonságosan használni tudunk a vízbőlmentés érdekében.
- Hosszú kötél
- Mentőpatkó,- gyűrű, kötél, dobózsák.
- Fából készült tárgy.
- Egy labda

56. Hányat villan percenként a viharjelző készülék II. fokú viharjelzésben? *

Soronként csak egy oválist jelölj be.

- 50
- 100
- 90
- 60

57. Jelkód:

58. Egyéb közlendőd, véleményed a kérdéskörrel?

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok